

Hørings svar af 30. marts 2023 til: på Offentlig høring om forsøgsudsætning i Danmark af genetisk modificerede kartofler med forbedret resistens mod kartoffelskimmel

Landsforeningen Praktisk Økologi indgiver hermed hørings svar.

Det er fra et økologisk synspunkt prisværdigt, at man med en forsøgsudsætning af kartofler ønsker at undersøge muligheden for at reducere anvendelse af kemiske plantebeskyttelsesmidler - set i lyse af de skadevirkninger, vi ser på vores drikkevand, miljø og mennesker.

Vi vil dog kraftigt anbefale Landbrugsstyrelsen ikke at give tilladelse til gennemførelse af dette forsøg – for slet ikke at tale om fremtidig storskalaproduktion. Vi finder forsøget både unødvendigt, i modstrid med økologimålsætningerne i såvel EU som Danmark og for risikabelt for fremtidens fødevarerforsyning og det økologisk erhverv.

Fordi:

Vi har ikke brug for genmodificering af fødevarer for at modstå hverken klimakrise eller en eventuel befolkningskrise. Vi er af den overbevisning, at vi har et alternativt, når det gælder sortsudvikling som værn mod klimaforandringer eller sygdomme. Vi er stærkt hjulpe i udviklingen af kartoffelskimmelresistente sorter via genomisk selektion og genomisk marker assistet selection (MAS).

Fordi:

Åbne markforsøg er risikable: Der er risiko for spredning af gener fra CRISPR-kartoflen efter høst i marken (ikke alle kartofler kommer med op) eller senere i kartoffelcentralen, under transport etc. At sprede GMO-materiale i landbruget er i modstrid med erhvervsinteresserne i det økologiske landbrug og hele den økologiske branche fra jord til bord og for Danmarks rolle og omdømme som foregangsland på det økologiske område i verden. Af forsigtighedsmæssige grunde ønsker vi INGEN former for GMO inkl. CRISPR i vores fødevarer eller i naturen. De forsigtighedsforanstaltninger mod spredning, som forsøget beskriver - bl.a. med afklipping af blomster og håndopgravning af knoldene – betrygger på ingen måde "en praktisk økolog" som værn mod spredning af CRISPR-egenskaber. Dertil er vores livslange erfaring med kartoffeldyrkning for stor, det er meget svært at undgå at en eller flere små kartofler bliver overset ved opgravning. Vi mener, at Landbrugsstyrelsen bør afvise forsøget med baggrund i forsigtighedsprincippet, uanset forsøgsansøges gentagne kommentarer såsom: "Kun teoretisk mulighed for krydsninger", "krydsbestøvning anses som værende teoretisk", "det er meget vanskeligt at forstille sig" eller "yderst sjældent spontan krydsning". Altså en mulig risiko, selvom den er lille!

Fordi:

Forsøgsansøgerne angiver som et positivt formål med projektet, at det skulle kunne sænke antallet af sprøjtninger med svampemidler til gavn for *"drikkevandsboringer, CO2 regnskab i forbindelse med svampemiddels fremstilling og udbringning etc."* - et i vores optik ringe udbytte for en enkelt kartoffelsort. Økologisk kartoffeldyrkning vil selvsagt give langt større fordele på de nævnte parametre – foruden fordelene for biodiversitet og miljø samt fravær af rester af kemiske sprøjtemidler i vores mad. Vi er vidende om, at økologiske kartofler kun giver det halve udbytte og også har problemerne med kartoffelskimmel, men der er ingen risiko for, at vi kommer til at mangle spisekartofler ved at fremme økologien - vores store arealanvendelse til kartoffelmelsproduktion til eksport taget i betragtning. Jorden var bedre anvendt til mange flere forskellige sorter af økologiske spisekartofler og mere vild natur.

Vi henviser i øvrigt til møde mellem Landsforeningen Praktisk Økologi og Landbrugsstyrelsen d. 1. dec. 2021, hvor vi fremlagde vores modstand mod CRISPR og bekymring for den dansk støttede deregulering af lovgivningen i EU bl.a. vedr. forslaget om ikke at mærke CRISPR-fødevarer med GMO, hvorved forbrugerne holdes i uvidenhed og ikke frit kan vælge/fravælge den type produkter.

Til slut en bekymring: Som høringsbrevet fastslår er denne høring udsendt ifølge lovgivningen for at *"offentligheden kan give sin mening til kende vedrørende GMO-forsøgsudsætningen"*. Historisk ved vi, at et stort flertal af danskerne er modstandere af genmodificerede fødevarer. Det bekymrer os, at der ikke er en bred offentlig debat om vores fødevarer med CRISPR/GMO. En bekymring der er forstærket af den meget positive tilgang til CRISPER, som vi oplevede på mødet i Landbrugsstyrelsen, og den danske tilgang i EU. Vi opfordrer således atter til at sige nej til ansøgningen om kartoffelforsøget og på den større klinge opfordrer vi til at medvirke til at skabe en konstruktiv debat om CRISPR/GMO i den brede offentlighed.

Venlig hilsen

Landsforeningen Praktisk Økologi

Underskrift

Astrid Sandmark
Forkvinde